

Bakanlık Yayın No : 258
Müdürlük Yayın No: 38

ISSN 1300-9508

MARMARA BÖLGESİ AVCI PROFİLİ

Profile of Hunters that Hunt within The Marmara Region

(ODC: 156.5)

Dr. Memduh İĞİRCİK
Saliha YADİGAR
Yrd. Doç. Dr. Sultan BEKİROĞLU
Taner OKAN
M. Emin AKKAŞ

T.C. ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
EGE ORMANCILIK ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ
EGE FORESTRY RESEARCH INSTITUTE
İZMİR - TÜRKİYE

2005

Teknik Bülten

Technical Bulletin

No: 29

Bakanlık Yayın No : 258
Müdürlük Yayın No : 38

ISSN 1300-9508

MARMARA BÖLGESİ AVCI PROFİLİ

Profile of Hunters that Hunt within The Marmara Region

(ODC: 156.5)

Dr. Memduh İĞİRCİK

Saliha YADİGAR

Yrd. Doç. Dr. Sultan BEKİROĞLU

Taner OKAN

M. Emin AKKAŞ

TEKNİK BÜLTEN NO: 29

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
EGE ORMANCILIK ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ
EGE FORESTRY RESEARCH INSTITUTE

İZMİR - TÜRKİYE

ÖZ

Marmara Bölgesi, hem coğrafi konumu hem de iklim ve diğer koşulları itibariyle önemli bir av potansiyeline sahiptir. Ancak, aşırı ve usulsüz avlanma, yanlış arazi kullanımı, yetersiz değer yargıları, kırsal yoksulluk, bilgi eksikliği, kirlenme gibi olumsuz faktörler bu potansiyeli giderek ortadan kaldırmaktadır.

Türkiye avcılığını planlamak, ülke avcılığını ve Av ve Yaban Hayatı (AYH) Kaynaklarını korumak, geliştirmek, avcılığı ülke ekonomisine katkı sunan bir sektör olarak devreye sokmak, avcılarının bilinçli bir kitle olarak doğal dengede yerlerini almalarına bağlıdır.

Çalışmada, sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimine katkıları olabilecek toplumsal kesimlerin AYH Kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve yönetiminde üstlenebilecekleri roller üzerinde durulmuş; sürdürülebilirliğin AYH Kaynaklarının yönetim stratejisinin vazgeçilmez bir ön koşulu olduğu vurgulanmış; avcılığın ve AYH Kaynaklarının sürdürülebilir yönetiminde yeni yaklaşımlar da dikkate alınarak uygulamaya yönelik bazı öneriler ortaya konulmuştur.

ABSTRACT

Marmara Region, owing to its geographical location, climatic and other conditions, has a prominent hunting potential. However, negative factors such as excessive and irregular hunting, misuse of land, and deficiency of knowledge, insufficient values, rural poverty and pollution gradually eradicate this potential.

Hunters collectively are needed to take their place in the natural balance in order to plan hunting in Turkey, protect and develop wildlife and game resources, recognize hunting as an economic sector.

In the study, it was emphasized that sustainability is an indispensable precondition for the management strategy of hunting and wild life resources and that the priority ought to be given to objectives supporting conservation ecosystems and consequently biological diversity. Finally, taking into consideration the new approaches related to sustainable management of hunting and wild life resources, some proposal regarding practice were suggested

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	I
ABSTRACT	I
ÖNSÖZ.....	III
1. GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR ÖZETİ	2
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	3
3.1. Materyal.....	3
3.2. Yöntem	3
4. AVCILAR HAKKINDA GENEL BİLGİLER	5
5. BULGULAR ve TARTIŞMA	7
5.1. Avcılar ve Sosyal Çevreleri.....	7
5.2. Avcıların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı.....	9
5.3. Yaş Grupları	10
5.4. Avcılığa Yönelmede Etkili Faktörler ve Motivasyon	10
5.5. Avlanma Sıklığı ve Avlanılan Hayvan Türleri.....	12
5.6. Mühimmat ve Yıllık Harcama.....	13
5.7. Av Mevzuatı ve Avcılar	15
5.8. Avcı Sayısı	16
5.9. Avcı Eğitimi	18
5.10. Avcıların Görüş ve Önerileri	20
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	22
6.1.1. Avcı Profili	22
6.1.2. Avcılığa Yönelme Nedenleri.....	22
6.1.3. Avcı Sayısı, Kaçak ve Usulsüz Avlanma Durumu.....	22
6.2. Öneriler.....	23
ÖZET	25
SUMMARY	26
KAYNAKLAR.....	27

ÖNSÖZ

İnsanoğlunun en eski mesleği ve ilk yaşam biçimi olan avcılık, her tarihsel dönemde insanoğlunda heyecan uyandırmıştır. Ancak, geçmişte yaşamda kalmanın bir aracı olarak algılanan avcılık anlayışı artık geride kalmıştır. Çevre sorunlarının bir krize dönüştüğü günümüzde av ve yaban hayatı kaynaklarının sahip olduğu tarihsel, kültürel, sosyal, estetik ve ekolojik değerleri ile kaynağın tüketilmeden kullanımının güvence altına alınması önem kazanmıştır. Dolayısıyla bugün gelinen noktada “Av ve Yaban Hayatı Kaynaklarının” ve avcılığın sürdürülebilir bir yönetime kavuşması gerekliliği bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Bunu sağlayabilmenin ön koşulu, avcılarının bilinçli bir kitle olarak doğal dengede regülatör işlevini üstlenmelerine bağlıdır. Bu bağlamda avcılarını çeşitli yönleriyle tanımak önem arz etmektedir. Zira, kaynaktan doğrudan yararlanan avcılarını tanımadan ülke ya da bölge avcılığını planlamak, geleceğe dönük stratejiler oluşturmak olanaklı değildir.

Marmara Bölgesi avcılarının profillerini çıkarmayı amaçlayan bu çalışma, eksikliğini hissettiğimiz noktalarda katkı sağlanması amacıyla yapılmıştır. Çalışma esnasında yardımlarını esirgemeyen Çevre ve Orman Bakanlığı personeline, yöre köy muhtarları ve avcılarına ve yardımlarını esirgemeyen Müdürlüğümüz personeli Bülent TOKSOY’a teşekkürü bir borç bilirim.

İzmir 08 Ekim 2004

Dr. Memduh İĞİRCİK

1. GİRİŞ

İnsanoğlunun en eski mesleği ve ilk yaşam biçimi olan avcılık, her tarihsel dönemde insanoğlunda heyecan uyandırmıştır. Günümüzde de yer kürenin her köşesinde, çeşitli toplumsal kesimlere mensup pek çok kimse tutkuyla avlanma etkinliğinde bulunmaktadır.

İçişleri Bakanlığı kayıtlarına göre 1997 yılı itibariyle ülkemizde Yıvsız Av Tüfeği Taşıma Belgesine (av tezkeresine) sahip 2.070.000 kişi, avlanma etkinliğinde bulunmaktadır. Söz konusu bakanlık kayıtlarına göre, 1990 yılında yaklaşık 1.100.000 olan tezkereli avcı sayısı 8 yılda bir misli artarak 2.070.000 sayısına ulaşmıştır. Gezegen düzeyinde ortaya çıkan çevre sorunlarına bağlı olarak gelişen muhalefetin etkisiyle diğer ülkelerde avcı sayısında azalma yaşanırken, Türkiye’de avcı sayısında endişe verici oranda bir artış gözlenmektedir. Bu durum Av ve Yaban Hayatı (AYH) Kaynakları üzerinde baskıya yol açmakta, popülasyonların korunması, geliştirilmesi ve yönetiminde ciddi sorunlar yaratmaktadır. Mevcut örgütlenmeye ve yasal mevzuata karşı ülkemizde yaygın olan usulsüz ve kaçak avlanmaların önüne geçilememektedir; avcılarının büyük çoğunluğu, hiçbir kurala bağlı kalmadan önüne çıkan her türden ve her yaştan yaban hayvanını kayıtsızca avlayabilmektedir.

Oysa, sürdürülebilir AYH yönetiminin geçerli olduğu ülkelerde avcılar, AYH örgütlenmesinde yer almakta usulsüz ve kaçak avcılıkla mücadelede önemli görevler üstlenmektedir.

Türkiye avcılığını planlamak; ülke avcılığını ve AYH kaynaklarını geliştirmek, avcılığı ülke ekonomisine katkı sunan bir etkinlik olarak devreye sokmak avcılarının bilinçli ve sorumlu bir kitle olarak doğal dengede yerlerini almalarına bağlıdır. Bu da, avcılarını çeşitli yönleriyle tanımaktan geçmektedir. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı olan avcılarının sosyoekonomik ve sosyodemografik yapılarına ilişkin bilgi ve verilerin derlenmesinin, yani avcı profilinin ortaya konulmasının büyük önemi vardır.

Çalışmada, avcılık, AYH kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir bir yönetime kavuşması için etkin bir strateji olarak ele alınmıştır. Bu stratejinin başarıya ulaşabilmesi için avcılarının kaynak yönetimi ile işbirliği içinde olması ve usulsüz ve kaçak avcılıkla mücadelede görev üstlenmesi gerekli görülmektedir. Böylece, hem AYH kaynaklarının korunması, geliştirilmesi, hem de usulsüz ve kaçak avcılıkla mücadelede otokontrol bir arada gerçekleşmiş olacaktır.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Avcılık ve av ve yaban hayatı konuları sinejetik bilimi (İngilizce cynegetics, Fransızca cynégétique) kapsamında incelenmektedir. Bu nedenle de, bu araştırma projesinin bilimsel dayanağını sinejetik bilimi oluşturmaktadır. Latince cynegeticus kavramının karşılığı olan sinejetik, sözlüklerde “avlanma sanatı”, “ava değgin” olarak tanımlanmaktadır.

Sinejetik alanında yazılı belgelerin geçmişi, Antik Yunan’a kadar uzanmaktadır. Eflatun (Platon) ve Aristo dahil pek çok Yunan düşünürü, avcılık hakkında çeşitli yazılar yazmışlardır. Yunanlı düşünür Arrionus’un İS 2. yüzyılın başlarında yazdığı “Cynegeticus” adlı yapıtında, Ketlerin av seferleri, ayrıntılı bir şekilde anlatılmaktadır. Eski Yunan dönemini izleyen Roma ve feodal dönemlerde de batılı ülkelerde avcılıkla ilgili pek çok eser verilmiştir.

Tarih öncesi dönemde beslenme kaynağı, Grek, Roma ve feodal dönemlerde aristokratik bir haz ve soylu bir uğraş olarak değerlendirilen avcılık; eski Türklerde, Cengiz Han’ın deyişiyle bir “savaşa hazırlık etkinliği” olarak değerlendirilmiştir. Bu anlayış, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde de devam etmiştir. Bu nedenle de, ne Osmanlı, ne de Cumhuriyet döneminde batıdakilere benzer bir avcılık ve avlanma kültürü gelişmemiş, dolayısıyla, avcılık konusunda yeterli bir bilgi birikimi sağlanamamıştır.

Avcılık konusunda yayınlanmış Türkçe literatüre, Savni Huş’un yaban hayvanlarının biyolojik özelliklerini ele aldığı “Av Hayvanları ve Avcılık” (1963), Nihat Turan’ın memeli yaban hayvanlarını tanıttığı “Türkiye’nin Av Hayvanları” (1984), Çanakçıoğlu ve Mol’un birlikte hazırladığı, avcılığı ve yaban hayvanlarını tanıttığı “Yaban Hayvanları Bilgisi” (1996), Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü’nün yayınladığı avlanma yöntemlerinin, av silahlarının, av köpeklerinin ve ilk yardım gibi konuların işlendiği “Sürdürülebilir Avcılık İçin Temel Avcı Eğitimi Kitabı” (2001) eserleri ile Memduh Iğırıcık’ın (2001), “Türkiye’nin Av Potansiyelinin Geliştirilmesine İlişkin Sosyoekonomik Çözümleme” adlı doktora tezi Türkiye avcılığını doğrudan ya da dolaylı olarak ele alan çalışmalardır.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

3.1. Materyal

Projede materyal olarak; konu ile ilgili literatür, İçişleri Bakanlığı Dernekler Masası'ndan temin edilen Marmara Bölgesi Avcı Dernekleri Listesi, bölgede avcılar tarafından okunan av dergileri ile avcılarla yüz yüze yapılan anket formları kullanılmıştır.

Avcıların kullandıkları mühimmat (fişek) fiyatları, av malzemesi satan mağazalardan elde edilmiştir. Mağazalardan elde edilen bilgilerden avcılarının yıllık fişek harcamaları ve bir av sezonunda avlanan küçük yaban hayvanı sayısının hesaplanmasında yararlanılmıştır.

Türkiye'de uygulanan avlanma zamanları, avlanma limitleri, avlanması serbest olan ya da yasak olan hayvan türleri ile avlanma usul ve kuralları, Kara Avcılığı Kanunu ve Merkez Av Komisyonu Kararları'ndan çıkarılmıştır.

3.2. Yöntem

Araştırma konusuna ilişkin bilgi ve veriler dört aşamada elde edilmiştir: İlk olarak literatür incelenmiş; sonra bölgede etkinliklerini sürdüren dernek ve kamu kurum ve kuruluşlarının hazırlamış oldukları konuyla ilgili belge, bülten, yayın, istatistik, yönetmelik, raporlar incelenerek, konuyla ilgili bilgi, bulgu ve veriler derlenmiş; daha sonra AYH Kaynaklarının güncel durumları ile avcılık uygulamaları konularında ilgili çevrelerle görüşmeler yapılmış; son olarak da var olmayan bilgi ve verilerin elde edilmesi için avcılara anket uygulanmıştır.

Anket formunda yer alan soruları altı grupta toplamak olanaklıdır. I. grup sorularla avcılarının yerleşim yeri büyüklüklerine göre dağılımı ile sosyal yapılarına ilişkin bilgiler; II. grup sorularla kişinin avcılığa yönelmesinde etkili olan faktörler; III. grup sorularla avcılarının avlanma zamanları, avlanma sıklıkları ve avlamayı tercih ettikleri hayvan türleri; IV. grup sorularla yıllık mühimmat harcamaları ve avlanılan hayvan sayısı; üç açık uçlu sorudan oluşan V. grup sorularla bölgede korunan, avı yasak olan türler ile avcılarının AYH yönetiminden beklentileri ve bölge avcılığının sorunları; yalnızca "Avcı Eğitim Kursları"na katılan avcılara yönetilen VI. grup sorularla ise katılımcıların söz konusu kurs hakkındaki görüş ve beklentileri öğrenilmeye çalışılmıştır.

İçişleri Bakanlığı'ndan elde edilen avcı sayısı verileri, Türkiye genelinde av tezkeresi taşıyan avcıları kapsamaktadır. Diğer bir deyişle, avcılarının illere ve bölgelere göre dağılımı bilinmemektedir. Buna karşılık, İçişleri Bakanlığı Dernekler Masası'ndan elde edilen avcı derneklerine

ilişkin veriler ise derneklerin iller itibariyle dağılımını göstermektedir. Veri yetersizliğinden kaynaklanan bu olumsuzluğu aşmak için anket yapılacak avcılar illerde faaliyet gösteren avcı dernekleri sayısından hareketle tespit edilmiştir.

Marmara Bölgesinde faaliyet gösteren avcı dernekleri sayısına göre, anket uygulanan avcı sayısı şu şekilde tespit edilmiştir:

İli	Dernek Sayısı	Anket Uygulanacak Avcı Sayısı
Bursa	85	85
Çanakkale	60	60
Kocaeli	54	54
İstanbul	45	45
Tekirdağ	24	24
Kırklareli	18	18
Edirne	14	14
Toplam	300	300

Anket uygulanan avcılarda Yivsiz Av Tüfeği Taşıma Belgesi'ne sahip olma kriteri aranmıştır. İllerde etkinlik gösteren avcı derneği sayısına göre seçilen ve anket uygulanan avcılar, dernek üyesi olup olmadığına bakılmaksızın rasgele seçilmiştir. Av tezkeresine sahip olmayan avcılar anket kapsamı dışında tutulmuştur.

Rastgele seçilen avcılarla yapılan anketler bilgisayar ortamında değerlendirilmiş, frekans ve yüzdesel dağılımları yapılmış, sonuçlar kendi içinde ve diğer ülke sonuçları ile karşılaştırılmıştır.

4. AVCILAR HAKKINDA GENEL BİLGİLER

İçişleri Bakanlığı kayıtlarına göre, 1997 yılı itibariyle Türkiye’de toplam 2.071.752 Yivsiz Av Tüfeği Taşıma Belgesi’ne sahip tezkereli avcı bulunmaktadır. 1990 yılı öncesi yıllara ilişkin avcılarının sayısal gelişimi kayıtlara geçmediği için, söz konusu yıllara ait avcı sayısının yıllar itibariyle gelişimi bilinmemektedir. Avcıların 1990 sonrası yıllar itibariyle gelişimi, yıllık sayısal artışı ve artış oranı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Diğer dünya ülkelerinde avcı sayısında azalma yaşanırken Türkiye’de avcı sayısının endişe verici oranda arttığı görülmektedir. Örneğin Fransa’da 1990 yılında 1.850.000 olan avcı sayısı 2000 yılında 1.625.000’e, İtalya’da ise 1990’da 2.400.000 olan avcı sayısı bugün 1.450.000’e düşmüştür.

Tablo 1. Türkiye Avcılarının Yıllar İtibariyle Sayısal Gelişimi

Table 1. Yearly Numerical Progress of Turkey Hunters

Yıllar	Avcı Sayısı	Yıllık Artış (adet)	Yıllık Artış Oranı (%)
1990 yılı öncesi	1.068.027	-	-
1990	1.153.417	85.390	7,40
1991	1.222.380	68.963	5,64
1992	1.301.417	79.037	6,07
1993	1.400.178	98.761	7,05
1994	1.567.468	167.470	10,68
1995	1.712.456	144.808	8,45
1996	1.888.234	175.777	9,30
1997	2.071.752	183.518	8,85

Kaynak: (M. Iğircık, 2000)

Avrupa Birliği ülkelerinin avcı sayıları ve avcılarının aktif erkek nüfus içindeki oranları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye’de Aktif Erkek Nüfus İçindeki Avcı Sayısı

Table 2. Hunter Number in Active Man Population in Turkey and Europe Union

Ülkeler	Avcı Sayıları	1 Avcıya Düşen Aktif Erkek Nüfus
Yunanistan	350.000	11
Fransa	1.625.000	13
İspanya	1.050.000	14
İtalya	1.450.000	15
Portekiz	250.000	15
İngiltere	650.000	33
Lüksemburg	2.500	59
Almanya	306.000	94
Belçika	28.000	131
Hollanda	33.000	166
Avusturya	105.000	27
İsviçre	41.000	75
İsveç	450.000	10
Norveç	200.000	8
Danimarka	170.000	11
İrlanda	117.000	11
Finlandiya	285.000	6
*Türkiye	2.100.000	10

*Kaynak: (M. Iğircık, 2000)

Tablo 2’de görüldüğü gibi Türkiye’de aktif erkek nüfusunun her 10 kişiden biri avcı statüsündedir. Ancak unutmamak gerekir ki bu sayı sadece yivsiz av tüfeği taşıyan tezkereli avcı sayısını ifade etmektedir. Tezkeresiz avcılar da bu sayıya eklenmesi durumunda bu oranın daha da yükseleceği açıktır.

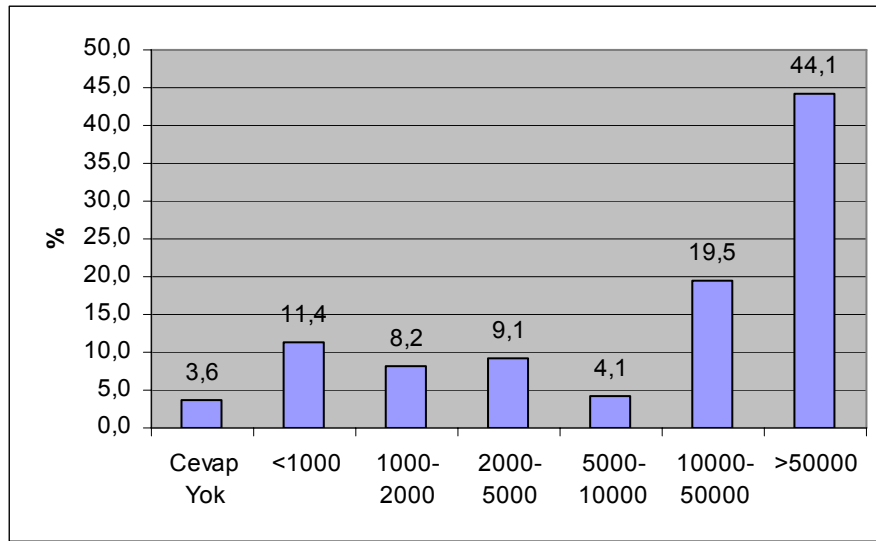
Tablo 2’de yer alan Kuzey Avrupa ülkelerinden İsveç, Norveç, Danimarka, İrlanda ve Finlandiya’nın da avcı sayısının fazlalığı bu ülkelerin kuş göçlerinin kaynaklandığı ülkeler olmasından ileri gelmektedir. Zira bu ülkeler, göçmen kuşların kuzeydeki ana vatanları konumdadırlar.

Kısacası, Türkiye’de kontrolsüz gelişen avcı sayısı ülke avlaklarının kaldırabileceği kapasitenin çok üstündedir. Bu durum avlaklar ve yaban hayvanları üzerinde baskıya neden olmaktadır.

5. BULGULAR ve TARTIŞMA

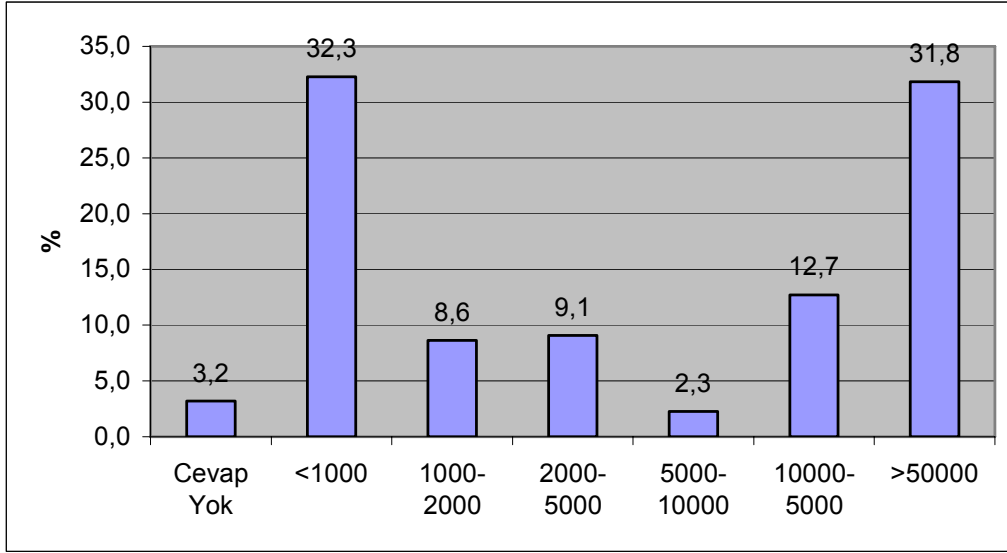
5.1. Avcılar ve Sosyal Çevreleri

Türkiye’de yaşanan iç göçler, çok sayıda kırsal kökenli insanın büyük kent merkezlerinde yoğunlaşması sonucunu doğurmaktadır. Anketlerden elde edilen bulgular, bu demografik olgunun Türkiye’deki geleneksel avcı profilinin de değişmesinde etkili olduğunu göstermektedir.

Şekil 1. Avcıların Yaşadıkları Yerleşim Yeri Nüfusuna Göre Dağılımı
Figure 1. Distribution of Hunters According to Population of Their Settlement

Şekil 1’de de görüldüğü gibi avcılarının % 19,6’sı nüfusu 2.000’ den az yerleşim yerlerinde yani köylerde, % 13,2’si nüfusu 2.000 ila 10.000 arası belde ve küçük kasabalarda, % 19,5’i ise nüfusu 50.000 ila 10.000 arası yerleşim merkezlerinde yaşamaktadır. Nüfusu 50.000’den büyük kentlerde yaşayanların oranı ise % 44,1’dir. Bu durum avcılarının yaklaşık yarısının kentli olduğunu göstermektedir. Ancak Şekil 2’deki veriler incelendiğinde kentli avcılarının önemli bir kısmının kırsal kökenli olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Avcıların Çocukluklarını Geçirdikleri Yerleşim Yeri Nüfusuna Göre Dağılımı

Figure 2. Distribution of Hunters According to Population of Their Hometown

Şekil 1’de avcılarının %19,6’sının nüfusu 2.000’den küçük köylerde yaşadığı, Şekil 2’de ise bu oranın, yani çocukluklarını 2.000’den az nüfuslu yerleşim yerlerinde geçirenlerin oranının % 40,9’a yükseldiği görülmektedir. Benzer ilişkiyi çocukluklarını nüfusu 50.000’den büyük kentlerde geçirenlerle (% 31,8) halen kentlerde yaşayanlar (% 44,1) arasında görmekteyiz. Aradaki farkın kentlere göç olayından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

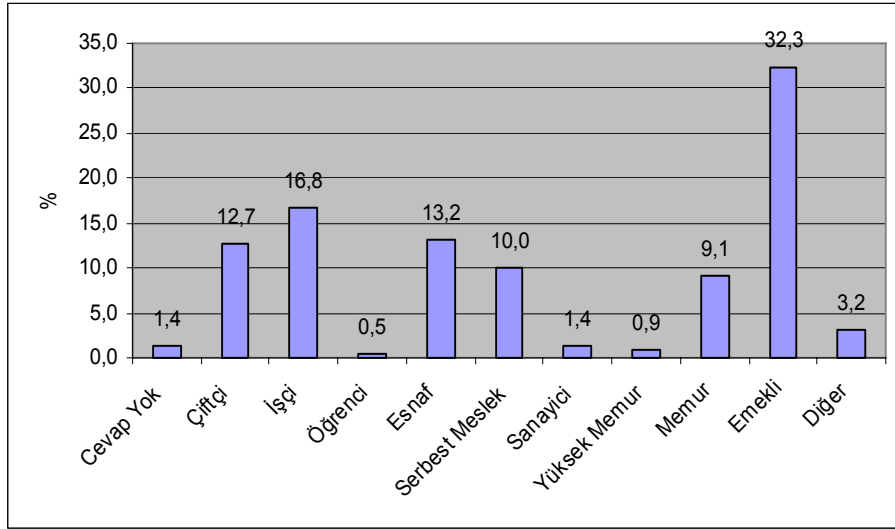
Ancak Şekil 1 ve Şekil 2’de yer alan verilerin karşılaştırılmasında en önemli farkın çocukluğunu 2.000 nüfustan küçük köylerde geçirenler (% 40,9) ile halen nüfusu 2.000’den küçük yerleşim yerlerinde yaşayanlar (19,6) oranında olduğu görülmektedir. Aradaki yaklaşık % 20’lik farkın yarısı göçten kaynaklansa da, diğer yarısı, bir kesim kentlinin avcılığa yöneldiğini göstermektedir.

Şekil 1 ve Şekil 2’deki verilerin karşılaştırılmasından çıkarılacak sonuç, kent yaşamının monotonluğu, trafik sorunu, gürültüsü ve hava kirliliği, kentlerde yaşayanların doğayla bütünleşme arzusunun gelişmesinde etkili olmaktadır. Dolayısıyla toplumun bir kesimi için avcılık, doğayla

bütünleşmenin bir aracı olarak ortaya çıkmakta ve yeni bir kentli avcı tipini yaratmaktadır.

5.2. Avcıların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Şekil 3, avlanma etkinliğinde bulunan kesimlerin çeşitli meslek gruplarına ait olduğunu göstermektedir. Emekliler % 32,3'lük bir oranla en büyük dilimi oluştururken, bunu % 16,8 le işçiler, % 13,2 ile esnaf, % 12,7 ile çiftçi, % 10'la serbest meslek, % 9,1 ile memurlar izlemektedir. En düşük oranı ise % 1,4 ile sanayiciler ve % 0,5 ile öğrenciler oluşturmaktadır.

Şekil 3. Avcıların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Figure 3. Distribution of Hunters According to Their Professions

Şekil 3'den Marmara Bölgesi'ndeki avcılığın daha çok boş zaman olanağına sahip olmakla ilintili olduğu anlaşılmaktadır. Zira ilk dört sırada yer alan emekli, esnaf, çiftçi, serbest meslek sahibi avcılar toplam avcıların % 68,2'sini oluşturmaktadır. Bu sonuç boş zaman yaratma ve özgür hareket edebilme olanağının kişilerin avcılığa yönelmesinde önemli bir faktör olduğunu göstermektedir.

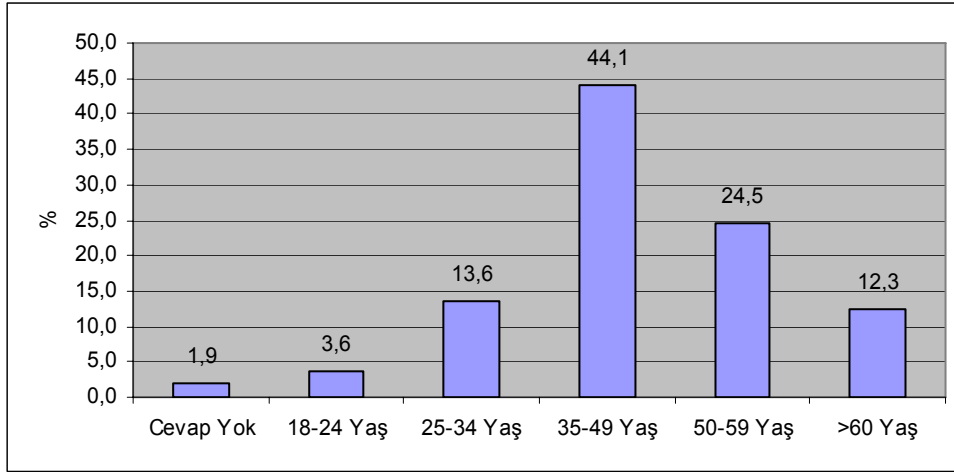
Avcıların meslek gruplarına göre dağılımında % 12,7'lik oranla yer alan çiftçiler daha çok kırsal kökenli avcıları temsil etmektedir. Bu meslek gruplarındaki avcı oranının çok yüksek olduğu bilinmektedir. Zira her köy evinde bir av tüfeğinin bulunduğu bir gerçektir. Ancak çoğu tezkeresiz avlanan, dolayısıyla resmi kayıtlarda yer almayan köylü avcılarının kesin

sayılarını bilmek olanaklı olmamaktadır. Şekil 3’de yer alan çiftçilik mesleğine mensup avcılar, tezkereli avcılarının oranını temsil etmektedir.

% 1,4’lük oranla üst gelir grubundan sanayiciler ile % 0,5’lik bir oranla temsil edilen öğrencilerin en alt sırada yer almaları, bunların yaşam biçimlerinin avcılığa elverişli olmamasıyla izah edilebilir.

5.3. Yaş Grupları

Şekil 4’den de izlenebileceği gibi avcılarının % 44,1’i 35-49 yaş , % 24,5’i 50-59 yaş aralığındadır. Buna göre, 35-59 yaş grubuna mensup avcılarının, toplam avcılar içerisindeki payının % 68,6; ortalama yaşın 47 olduğu anlaşılmaktadır.

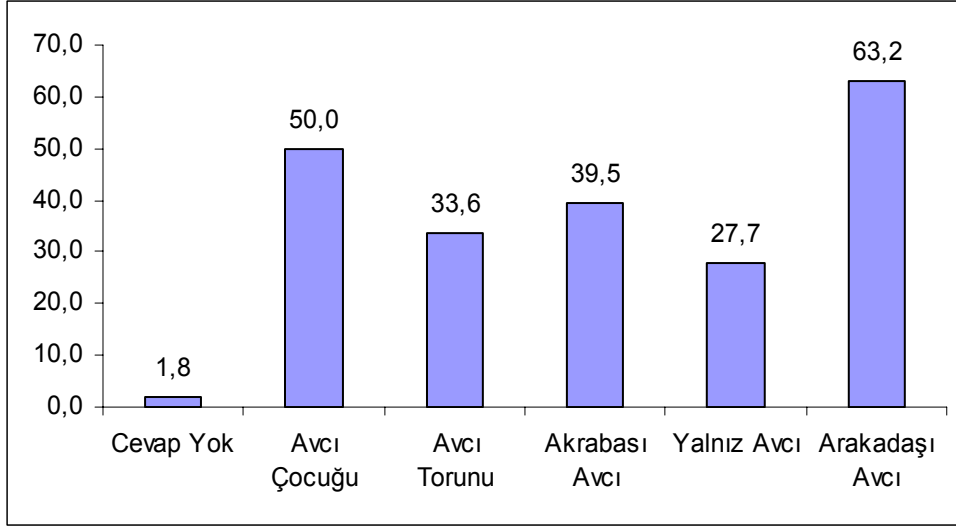
Şekil 4. Yaş Grubuna Göre Avcıların Dağılımı

Figure 4. Distribution of Hunters According to Age Group

Avcıların meslek gruplarına göre dağılımında olduğu gibi burada da boş zaman yaratabilme ve özgür hareket edebilme olanağı, bireyin avcılığa yönelmesinde belirleyici olmaktadır.

5.4. Avcılığa Yönelmede Etkili Faktörler ve Motivasyon

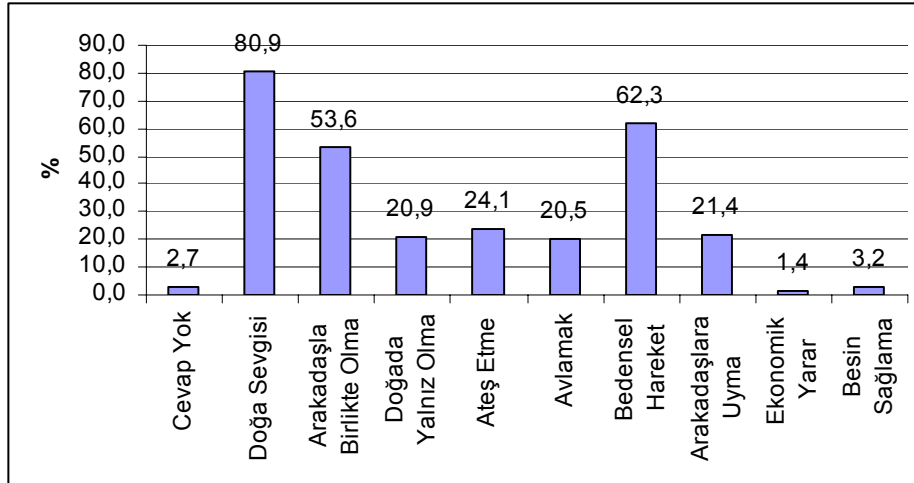
Şekil 5’te de görüldüğü gibi, avcılarının sadece % 27,7’si avcılığa kendi kararı ile yönelmiştir. Geriye kalan yaklaşık % 75 gibi önemli bir kesimin ya ailesinden biri ya da yakın bir arkadaşı avcıdır ve avcılığa yönelmelerinde etkili olmuşlardır.

Şekil 5. Avcılığa Yönelmede Etkili Olan Faktörler

Figure 5. Factors That Affect to Tend to be a Hunter

Kişinin avcılığa yönelmesinde etkili olan bir diğer önemli faktör de doğa sevgisi olarak ortaya çıkmaktadır. Şekil 6 kişinin avcılık motivasyonunda etkili olan faktörleri göstermektedir.

Şekil 6. Avcılık Motivasyonunda Etkili Olan Faktörler

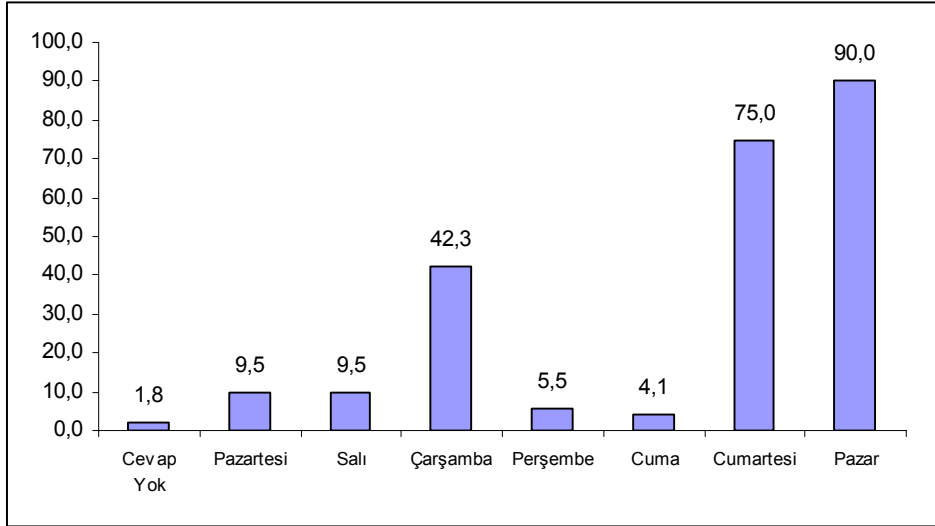
Figure 6. Factors That Affect to Hunting Motivation

Ekonomik yarar sağlamak amacıyla avcılık yapanlar (% 1,4) ile besin sağlamak amacıyla avcılık yapanların (% 3,2) toplamından oluşan % 4,6'lık avcı kesiminin, avcılık etiğinden yoksun olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır ki, bu durum üzerine düşünülmesi gereken bir husustur. Kayda değer diğer bir husus da bölge avcılığının geçmişte olduğu gibi salt hayvan avlama eylemi olmaktan çıkarak, bir kırsal rekreasyon etkinliği kimliği kazanma süreci içerisine girmiş olmasıdır. Zira kişinin avcılığa yönelmesinde etkili olan faktörler arasından; doğa sevgisi (% 80,9), bedensel hareket (% 62,3), arkadaşla birlikte olma (% 53,6), doğada yalnız olma (% 20,9) çok daha fazla tercih edilmiştir.

5.5. Avlanma Sıklığı ve Avlanılan Hayvan Türleri

Marmara Bölgesi Avcılarının tamamına yakını göçmen kuş avcısıdır. Ancak küçük bir kesim de olsa avcıların % 2,3'ünün dağ keçisi, % 0,5'inin ise karaca avladığı ortaya çıkmaktadır. Diğer bir deyişle, tezkereli avcıların % 2,8'lik bir kesimi kaçak avlanmaktadır.

Kaçak avlanmanın yaygınlığı avlanma günlerinde daha da öne çıkmaktadır. Şekil 7'de de görüldüğü gibi avcılar Pazar (% 90), Cumartesi (% 75), Çarşamba (% 42,3) günleri avlanmayı tercih etmektedir. Cumartesi, Pazar, Çarşamba günleri izinli av günleridir

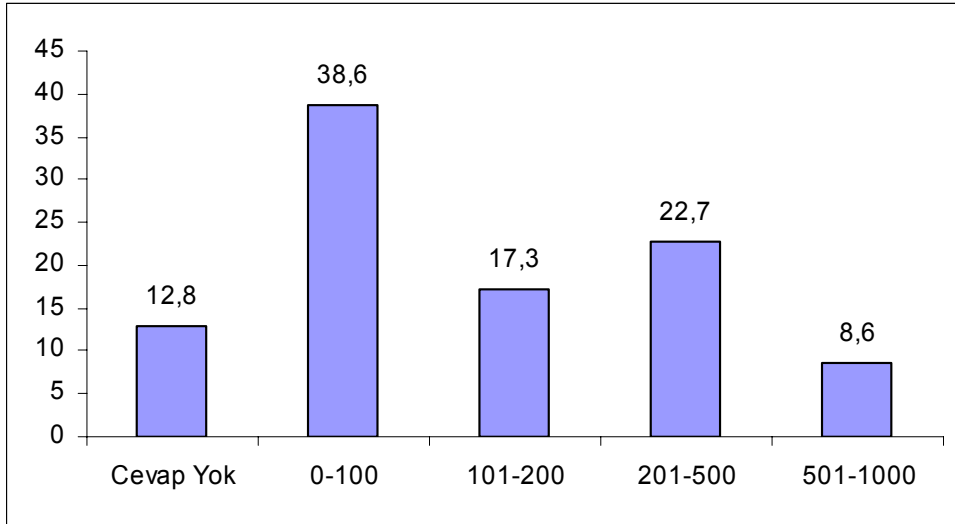
Şekil 7. Avcıların Avlanmayı Tercih Ettikleri Günler

Figure 7. The Days That Hunters Prefers for Hunting

Merkez Av Komisyonu Kararları'na göre bu üç gün dışında avlanmak yasaktır. Ancak bulgular avcılarının bu yasağa uymadığını göstermektedir. Şekil 7'de de görüldüğü gibi avcılarının % 9,5'i Pazartesi, % 9,5'i Salı, % 5,5'i Perşembe, % 4,1'i Cuma günleri avlanmaktadırlar. Başka bir ifadeyle, avcılarının önemli bir kesimi usulsüz ve kaçak avlanmaktadır. Bu durum ülkemizde kaçak avlanmanın tezkereli avcılar arasında da oldukça yaygın olduğunu göstermektedir.

5.6. Mühimmat ve Yıllık Harcama

Avlanma etkinliği, avlanma belgesi alımından, avlak alanına varıncaya dek avcılarının çeşitli harcamalarda bulunmasını gerektirmektedir. Bu çalışmada avcılarının bir av sezonunda yapmış oldukları mühimmat harcamalarını tespit edilmeye çalışılmış ve sınıflandırılmak istenmiştir.

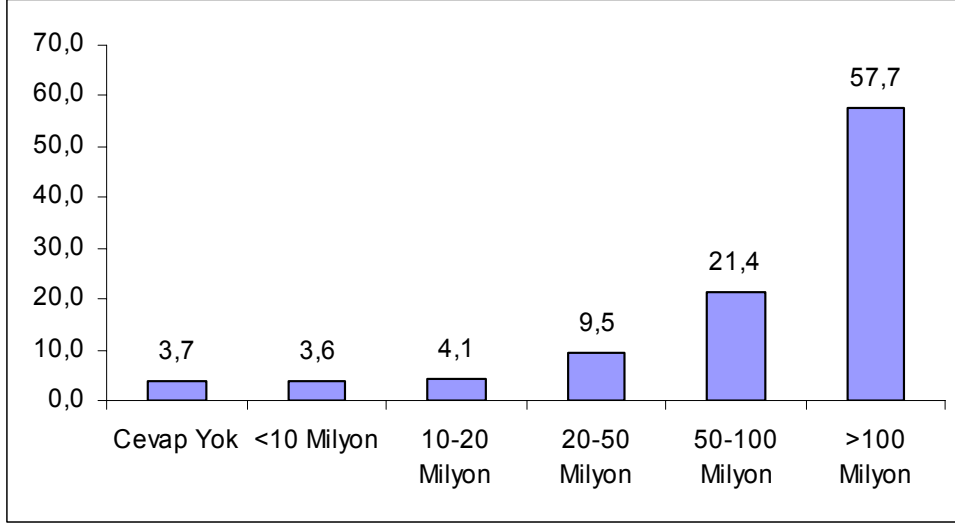
Şekil 8. Harcanan Fişek Sayısına Göre Avcı Grupları

Figure 8. Hunters Groups According to Spending Cartridge Number

Şekil 8'de görüldüğü gibi bir av sezonunda harcanan fişek sayısına göre Marmara Bölgesi Avcıları dört grupta toplanmıştır. Buna göre; bir av sezonunda en az fişek harcayan (0-100'adet) 1. grup avcılarının % 38,6'sını, 2. grup (101-200'adet) % 17,3'ünü, 3. grup (201-500 adet) % 22,7'sini, 4. grup (501-1.000 adet) % 8,6'sını oluşturmaktadır. Buna göre bir av sezonunda harcanan ortalama fişek sayısı avcı başına 265 adettir.

Uluslararası Avcılık Konseyi (C.I.C) kriterlerine göre ortalama bir avcı her 5 adet fişekle 1 adet küçük yaban hayvanı avlayabilmektedir. Bu kritere göre bir Marmara Bölgesi avcısı, bir av sezonunda yaklaşık ortalama 53 adet küçük yaban hayvanı avlamaktadır. Aslında avlanan küçük hayvanların tamamına yakınının göçmen kuş olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Zira iki ana kuş göç yolunun geçtiği Marmara Bölgesi avcılarının tamamına yakını kuş avcısıdır. Esasen Türkiye’de göçmen kuştan başka da avlayacak küçük yaban hayvanı türü pek çok alanda tamamiyle yok olmuştur. Diğer ülkelerde bolca avlanan tavşan, keklik, orman horozu gibi türler ülkemizde tükenme süreci içerisinde bulunmaktadır. Örneğin 1.625.000 avcısı bulunan Fransa’da bir av sezonunda toplam 72 milyon adet küçük yaban hayvanı avlanmaktadır. Buna göre avcı başına düşen ortalama av yaklaşık 44 adettir. Bu 44 adet küçük yaban hayvanının yarısının tavşan, keklik ve diğer hayvanlar olduğu düşünüldüğünde Türkiye’de katliam düzeyinde avcılık yapıldığı gerçeği ortaya çıkmaktadır. Esasen Şekil 9’da bir av sezonunda avcı gruplarına göre yapılan ortalama harcama miktarı da avcılarının bol sayıda fişek harcadıklarını doğrular niteliktedir.

Şekil 9’da da görüldüğü gibi avcılarının % 57,7’si bir av sezonunda 100 Milyon TL’den fazla harcama yapmaktadır. Bir av sezonunda 10 ila 20 milyon TL harcama yapan avcı oranı sadece % 4,1’dir. Avcıların % 21,4’ü ise bir av sezonunda 50 ila 100 Milyon TL arasında harcama yapmaktadır.

Şekil 9. Bir Av Sezonunda Yapılan Harcamalara Göre Avcı Grupları

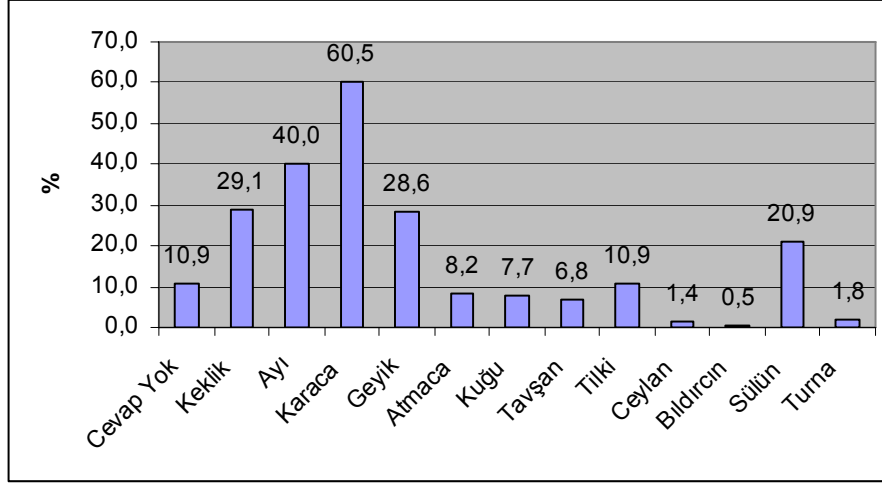
Figure 9. Hunter Groups According to Expenditures in a Hunt Season

Fişek harcamalarını denetlemek için sorulan bu soru fişek harcamalarını doğrulamaktadır. Şöyle ki; 2004 yılı itibariyle 1 adet fişek fiyatı 400.000 TL'dir. Avcılar bir av sezonunda ortalama 265 adet fişek harcamaktadırlar (Şekil 8). Bunun parasal karşılığı yaklaşık 100 Milyon TL'dir.

5.7. Av Mevzuatı ve Avcılar

Avcıların % 46,8'i "Av Suçlarını Biliyor musunuz?" sorusuna "Bilmiyorum" yanıtını verirken, % 41,4'ü av suçlarını bildiğini, % 11,8'i ise soruyu yanıtlamamıştır.

Avcıların mevzuat konusundaki bilgisizliklerinin bir başka kanıtı da uluslararası sözleşmeler ve Merkez Av Komisyonu Kararları (MAK)'nda koruma altına alınan türlerden haberdar olmadıkları gerçeğinde ortaya çıkmaktadır.

Şekil 10. Avcıların Koruma Altına Alınan Türlerden Bilgi Sahibi Olma Düzeyleri

Figure 10. Knowledge Levels of Hunters Related to Protected Species

Şekil 10'da görüldüğü gibi avcılarının yaklaşık % 70'i keklik ve geyik, % 40'ı karaca, % 60'ı ayı, % 93'ü kuğu, % 92'si atmaca, % 80'i sülün, % 99'u turna avının yasak olduğundan habersizdir. En çarpıcı bilgisizlik ise Bern Sözleşmesi'ne göre kesin koruma altına alınan yırtıcılardan kurt, vaşak ve kartal avının yasak olduğundan hiç haberdar olmamalarında ortaya çıkmaktadır.

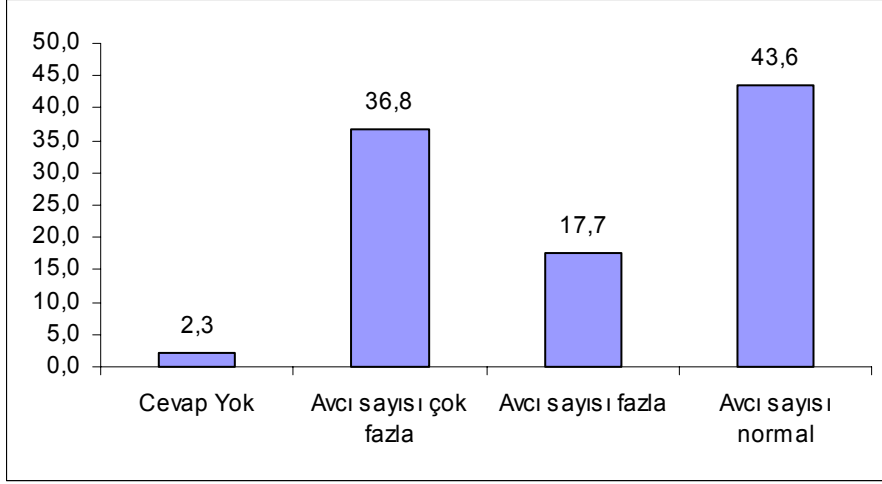
Bu durum usulsüz ve kaçak avlanmanın boyutunu ortaya koyması açısından dikkat çekici bir özelliğe sahiptir.

5.8. Avcı Sayısı

İçişleri Bakanlığı kayıtlarına göre 1977 yılı itibariyle Türkiye'de toplam 2.071.752 Yıvsız Av Tüfeği Taşıma Belgesi'ne sahip tezkereli avcı bulunmaktadır. 1990 öncesine ilişkin avcılarının sayısal gelişimi kayıtlara geçmediği için avcı sayısının yıllar itibariyle gelişimi bilinmemektedir. Avcıların 1990 sonrası yıllar itibariyle yıllık sayısal artışı ve artış oranı Tablo 1'de gösterilmiştir. Buna göre avcı sayısında yıllık ortalama artış % 8'dir. Yine Tablo 2'deki verilere göre Türkiye'de aktif erkek nüfusunun her 10 bireyinden biri avcıdır.

Özetle, Türkiye’de kontrolsüz gelişen avcı sayısı ülke avlaklarının kaldıracabileceği kapasitenin çok üstündedir. Bu durum habitatlar ile yaban hayvanları üzerinde baskıya neden olmaktadır.

Nitekim Şekil 11’deki veriler bu durumu doğrular niteliktedir.

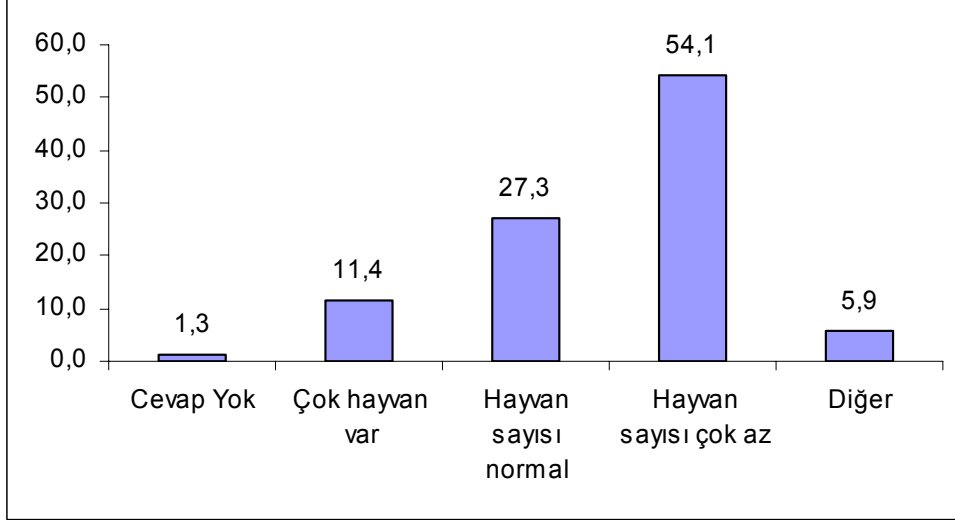

Şekil 11. Avcılara göre Avlaklarda Avcı Yoğunluğu

Figure 11. Hunter Number in Hunting Grounds According to Hunters

Marmara Bölgesi avcılarının % 43,6’sı avlaklarda avcı sayısının normal olduğunu belirtirken, % 36,8’i avcı sayısının çok fazla, % 17,7’si ise avcı sayısının biraz fazla olduğunu belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle, avcıların % 54,5’i avcı sayısının fazla olduğunu belirtmektedir. Bu durumun avlaklar üzerinde baskı yaratacağı açıktır.

Avcı sayısının fazlalığı karşısında paradoksal bir şekilde avlaklarda bulunan hayvan sayısının azlığı dikkat çekicidir.

Şekil 12. Avcılara Göre Avlaklarda Hayvan Sayısı

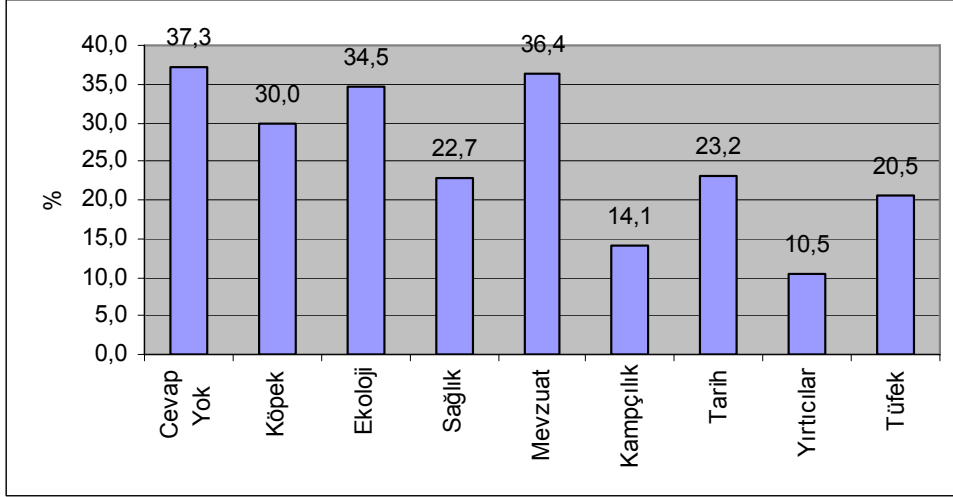
Figure 12. Animal Number in Hunting Grounds According to Hunters

Şekil 12’de de görüldüğü gibi avcılarının % 54,1’i avlaklarda çok az sayıda hayvana rastladıklarını belirtirken avcılarının sadece % 27,3’ü hayvan sayısının yeterli olduğunu belirtmiştir. “Avlaklarda çok fazla hayvan var” diyenlerin oranı ise % 11’dir.

5.9. Avcı Eğitimi

Bu bölümde yer alan bulgular 2000-2003 yılları arasında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün düzenlediği “Avcı Eğitim Kursları”na katılan avcılarının görüşlerini kapsamaktadır.

Bulgular Marmara Bölgesi Avcılarının katıldıkları eğitim programlarından yeterince yararlanmadıklarını göstermektedir.

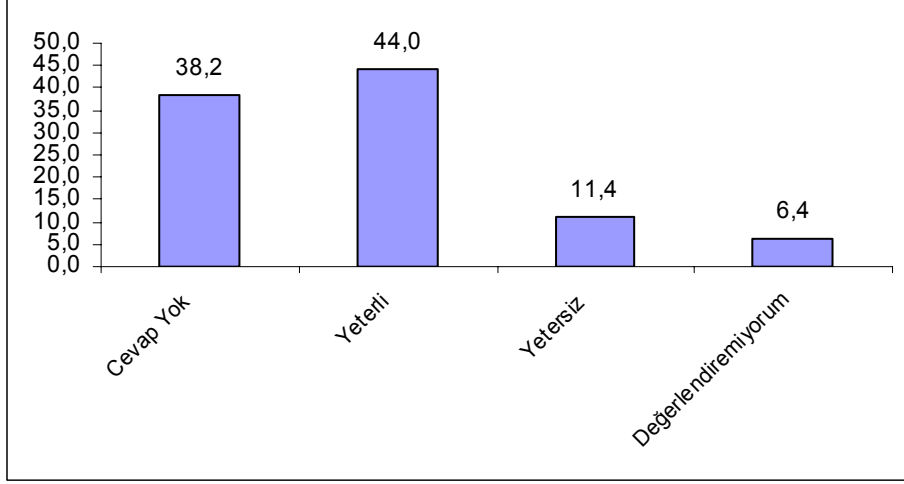
Şekil 13 Avcı Eğitimi Programında Avcıların İlgisini Çeken Konular

Figure 13. The Subjects Which Attract Attention Of Hunters In Hunter Education Program

Şekilde 13’de görüldüğü gibi 1.sırada (% 37,3) hiçbir görüş ifade etmeyenler, 2. sırada mevzuat (% 36,4), 3. sırada ekoloji (% 34), 4. sırada (% 23,2), 6. sırada sağlık (% 22,7) 7. sırada tüfek (% 20,5), 8. sırada kampçılık (% 14,1), 9. sırada yırtıcılar (% 10,5) yer almaktadır.

Mevzuat, ekoloji ve yırtıcılar gibi kaynak yönetimi açısından önemli olan konulara avcılarının gösterdiği ilginin yetersizliğine karşılık, kurslara katılan avcılarının % 37,3’ünün verilen dersler konusunda bir görüşünün dahi olmaması, söz konusu eğitimden beklenen yararın sağlanmadığını çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır. Diğer yandan, kaynağın korunması ve kaçak avcılıkla mücadeleye hiçbir katkısı olmayan av köpekleri, sağlık, tüfek, kampçılık gibi konulara avcılarının gösterdikleri ilginin neredeyse mevzuat ve ekoloji konularına gösterilen ilgi düzeyinde kalması ise, gerek eğitimcilerin gerekse seçilen konuların isabetsizliğini göstermektedir.

Nitekim Şekil 14’de görüldüğü gibi avcılarının % 44’ü eğitimcilerin bilgi düzeyinin yeterli olduğunu belirtirken, % 38,2’si bir görüş bildirmemiştir. % 11,4’ü ise eğitimcilerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Şekil 14. Kurs Eğitmenlerinin Bilgi Düzeyi

Figure 14. Knowledge Level of Course Lecturers

Gerek seçilen konuların içeriği, gerekse eğitmenlerin yetersizliği nedeniyle, avcılarının önemli bir kesiminin bir görüş dahi oluşturmamış olması, avcı eğitiminin gözden geçirilmesini zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla kursların; mevzuat, ekoloji, habitat, çevre bilinci, sürdürülebilirlik gibi konuları içerecek şekilde yeniden düzenlenmesi ihtiyacı ortada durmaktadır.

5.10. Avcıların Görüş ve Önerileri

Av ve yaban hayatı kaynaklarının kullanımında avcılarının görüş ve önerilerini öğrenmek amacıyla avcılara açık uçlu iki soru yöneltilmiştir.

“Sizce Türkiye’de avcılığın ne gibi sorunları var?” sorusuna Marmara Bölgesi avcıları aşağıdaki yanıtları vermiştir:

- 1- Denetim yetersiz,
- 2- Eğitimsizlik,
- 3- Usulsüz ve kaçak avlanma,
- 4- Hayvan sayısı yetersiz,
- 5- Tarımda kullanılan zehirli maddeler...

“Yaban hayvanlarının korunması ve avcılığın geliştirilmesi için sizce ne tür önlemler gerekiyor?” sorusunun yanıtı ise:

- 1- Denetim arttırılmalı,

- 2- Avcı eğitimi sağlanmalı,
 - 3- Usulsüz ve kaçak avlanmalarla mücadele edilmeli,
 - 4- Korumada avcı dernekleriyle işbirliği yapılmalı,
 - 5- Tarımda kullanılan zehirli maddeler yasaklanmalı.
- şeklinde olmuştur.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Çalışma sonucunda ortaya çıkan sonuçları aşağıdaki şekilde sıralamak olanaklıdır.

6.1.1. Avcı Profili

Türkiye’de yaşanan iç göç, çok sayıda kırsal kökenli insanın büyük kent merkezlerine yoğunlaşması sonucunu doğurmaktadır. Bu demografik olgu, Marmara Bölgesi avcılarının geleneksel profilinin de değişmesine yol açmaktadır. Şöyle ki; kentlerin gürültülü ortamı, rekreasyon alanlarının yetersizliği, diğer bir deyişle doğayla bütünleşme olanağının sınırlı olması, buralarda yaşayanlarda belli bir süre için de olsa, kent yaşamından kaçış olgusu yaratmaktadır. Bu bağlamda toplumun bir kesimi için avcılık, doğayla bütünleşmesinin bir aracı olarak ortaya çıkmakta ve geçmişte karın doyurmak için avlananların yerini, avcılığı bir boş zaman ve kırsal rekreasyon etkinliği olarak değerlendiren kentli avcı tipi almaktadır. Bu yeni durum toplumun AYH kaynaklarına olan talebini çeşitlendirmekte nicelik ve nitelik olarak arttırmakta, dolayısıyla AYH varlığının korunması, geliştirilmesi ve yönetiminde sıkıntıya yol açmaktadır.

6.1.2. Avcılığa Yönelme Nedenleri

Avcılığa yönelmede en önemli faktörün meslek olduğu görülmüştür. Meslek faktörünün aktif erkek nüfusun avcı olmasında etkisi iki yaklaşımla ele alınabilir: Mesleğin gelir belirleyici bir faktör olduğu düşünülürse, gelir değişimine bağlı olarak kişinin mesleği onun avcı olmasında rol oynayacaktır. İkinci olarak da, kişinin meslek özelliğine bağlı olarak ortaya çıkan boş zaman da avcı olma kararını etkileyecektir. Nitekim araştırma sonuçları avcılarının büyük çoğunluğunun gelir düzeyi ve özgür hareket edebilme olanakları bakımından diğer meslek gruplarına göre daha avantajlı durumda olan meslek grupları arasında dağıldığını göstermektedir.

6.1.3. Avcı Sayısı, Kaçak ve Usulsüz Avlanma Durumu

Gezegen düzeyinde ortaya çıkan çevre sorunlarına bağlı olarak gelişen toplumsal muhalefetin etkisiyle, özellikle batılı ülkelerde avcı sayısında azalma yaşanırken, Türkiye’de, avcı sayısında endişe verici oranda bir artış gözlenmektedir. Bu durum, avlaklar üzerinde baskıya yol açmakta, popülasyonların korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir yönetiminde ciddi sorunlar yaratmaktadır.

Mevcut örgüt yapısının ve yasal mevzuatın ülkemizde AYH kaynaklarının korunması ve geliştirilmesinde yetersiz kaldığı söylenebilir. Nitekim Ülkemizde eğitimsiz avcılar, denetim yetersizliği nedeniyle kaçak ve usulsüz avlanma devam etmektedir.

Sürdürülebilir AYH yönetiminin geçerli olduğu tüm ülkelerde, avcılar AYH örgütlenmesinde yer almakta ve önemli görevler üstlenmektedir. Söz konusu ülkelerde kaçak ve usulsüz avlanmalar dahil, popülasyonları tehdit eden faktörlerle mücadele çalışmaları ve yaşama ortamlarının düzenlenmesi AYH yönetimi ile avcı örgütlerinin işbirliği ile yürütülmektedir. Öte yandan avcıların çevreye ve doğal kaynaklara karşı duyarlı kılınmasında etkili olan eğitim ve bilinçlendirme etkinlikleri de yine bu örgütler aracılığıyla sağlanmaktadır. Türkiye’de ve proje kapsamında incelenen bölgede ise avcılar büyük bir dağınıklık içinde bulunmaktadır. Küçük örgütlenmeler şeklinde ülke sathına yayılmış bulunan avcı örgütleri, avcılar üzerinde etkinlik sağlayamadıkları için avcılarının eğitilmesi ve doğaya karşı duyarlı kılınmalarında da etkili olamamaktadır.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün düzenlediği “avcı eğitimi” etkinliği gerek eğitmenlerin bilgi yetersizliği, gerekse programa alınan konuların isabetsizliği nedeniyle beklenen yararı sağlayamamıştır. Bu olumsuzlukların yanı sıra bölge avcılarının tamamına yakınının kuş avcısı olması ve avlanma etkinliğinin geniş bir alanda (ormanlar, meralar, tarım alanları, sulaklara) gerçekleşiyor olması, bölgedeki avcılarının denetimini zorlaştırmakta, dolayısıyla kaçak ve usulsüz avcılıkla mücadelede başarılı olunamamaktadır.

6.2. Öneriler

Gerçekleştirilen bu araştırma ile bölge avcılığının ve AYH kaynaklarının sürdürülebilir yönetiminin değişen ihtiyaçlara ve toplumun beklentilerine göre geliştirilmesi ve adaptasyonu için belirlenen öneriler şunlardır:

-AYH kaynaklarını “sahipsiz mal” olarak gören yanlış değer yargısının değişmesi ve AYH varlığının sosyal kültürel, estetik ekonomik ve ekolojik değerinin anlaşılması için avcılar dahil tüm toplum kesimlerine yönelik eğitim ve tanıtım faaliyetleri ciddi bir biçimde ele alınmalı, AYH kaynaklarının yağmalanmasına karşı toplumsal duyarlılık sağlanmalıdır.

-AYH kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir yönetimi için kaynak yönetimi ile avcılar ve diğer ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla koruma ve denetleme işbirliği yapılmalı, kaçak ve usulsüz avcılıkla mücadelede özellikle avcılarının, düşünsel, fiziksel ve mali

katılımları sağlanmalı, bu şekilde elde edilecek gelirle yeni yatırımlara güç ve kaynak yaratılmalıdır.

-Diğer ülkelerde olduğu gibi avlanma halkının elde edilmesi kurallara bağlanmalı, “yararlanan öder” ilkesi doğrultusunda “bedelli avcılık” geçerli kılınmalı ve bugün avlakların taşıma kapasitesinin çok üstünde olan avcı sayısı makul bir sayıya çekilmelidir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar ve geliştirilen öneriler ışığında özetle şunu belirtmek yerinde olacaktır; AYH kaynaklarının ve bölge avcılığının yönetiminde planlayıcı ve düzenleyici politika eksikliği; usulsüz ve kaçak avlanmalarla mücadele politikalarındaki yetersizlik; AYH kaynaklarının genişleme düzeyi ile avcı sayısındaki artış arasındaki dengesizlik; AYH kaynaklarını “sahipsiz mal” olarak gören yanlış değer yargıları ve kırsal yoksulluktan kaynaklanan sorunlar; nitelikli personel, teknik donanım ve bilimsel bilgi eksikliği; denetim, örgütlenme-katılım, eğitim-araştırma alanında yaşanan dar boğazlar çözülmesi gereken önemli sorunlar olarak ortada durmaktadır.

ÖZET

Türkiye avcılığını planlamak, ülke avcılığını ve Av ve Yaban Hayatı Kaynaklarını korumak, geliştirmek; avcılığı ülke ekonomisine katkı sunan bir sektör olarak devreye sokmak, avcılarının bilinçli bir kitle olarak doğal dengede yerlerini almalarına bağlıdır. Bu da, avcılarını çeşitli yönleriyle tanımaktan geçmektedir. Zira kaynaktan doğrudan yararlanan avcılarının sosyal, ekonomik, demografik ve kültürel yapılarına ilişkin bilgi ve verilere sahip olmadan, ülke ya da bölge avcılığını planlamak, geleceğe dönük stratejiler oluşturmak olanaklı değildir.

“Marmara Bölgesi Avcı Profili” adlı bu çalışmada; literatür incelemesi, belgeler, görüşmeler, alan çalışmaları ve bölge avcılarında uygulanan anketlerden elde edilen veri ve bulgulardan yararlanarak, bölge avcılığının sürdürülebilir bir yönetime kavuşması ve AYH kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için yapılacak planlama ve oluşturulacak stratejiye altlık olacak bilgi ve veriler derlenmiştir.

Çalışmada, bölge avcılarının profil değiştirdiği, geleneksel avcının yerini kentli avcı tipinin aldığı; avcılarının tamamına yakınının kuş avcısı olduğu; avcı sayısı ile kaynağın genişleme düzeyi arasındaki dengesizliğin var olduğu; avcılığa yönelmede boş zaman faktörünün belirleyici olduğu; avcılığın bir kırsal rekreasyon etkinliği olarak önem kazandığı; koruma ve denetimde etkili olunamadığı kaçak ve usulsüz avcılığın yaygın olduğu; avcı eğitiminden beklenen yararın sağlanamadığı tespit edilmiş ve AYH kaynaklarının sürdürülebilir yönetiminde uygulamaya dönük bazı önerilerde bulunulmuştur.

SUMMARY

Hunters collectively are needed to take their place in the natural balance in order to plan hunting in Turkey, protect and develop wildlife and game resources, recognize hunting as an economic sector. This, in turn, requires comprehensive knowledge about hunters. It is not possible to plan regional or national hunting and to devise strategies for the future without information on socio-economic and cultural characteristics of hunters.

This study, titled “Profile of Hunters That Hunt within The Marmara Region”, has provided essential information and data for sustainable management of wildlife and game resources of the region. The mentioned information and data were based on review of the relevant literature and other documents, field works, interviews, and surveys on hunters.

The study was found out that profile of the hunters of the region has been changed; almost all of the hunters are bird hunters; leisure time factor determines the hunting activity; protection and controls are inadequate; illegal and improper hunting is commonly practiced; and the expected benefit has not been obtained from hunter education. At the end, some suggestions were propounded concerning the practices of sustainable wildlife and game management.

KAYNAKLAR

- ANONYMOUS, 2001: Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, Merkez Av Komisyonu Kararları, Ankara.
- ANONYMOUS, 2001: Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, Sürdürülebilir Avcılık İçin Temel Avcı Eğitim Kitabı, Ankara.
- ÇANAKÇIOĞLU, H., MOL, T. 1996: Yaban Hayvanları Bilgisi, İ.Ü Yayın No: 3949, ISBN 975-404-424-4, İstanbul.
- DJV HANBUCH, 1998: Jag. ISBN: 2-054-3714-X, Bonn.
- GÖKÇE, B. 1999: Toplumsal Bilimlerde Araştırma, 3. Basım, ISBN 99-06-1-0094-0106, Savaş Yayınevi, Ankara.
- HUŞ, S. 1963: Av Hayvanları ve Avcılık, İ.Ü. Yayını, Orman Fakültesi, İstanbul.
- IĞIRCIK, M. 2001: Türkiye'nin Av Potansiyelinin Geliştirilmesine İlişkin Sosyoekonomik Çözümler, Doktora Tezi, İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- PINET, J. 1993: Les Chasseurs de France, ISBN: 2-86985-105-7, Paris.
- TURAN, N. 1984: Türkiye'nin Av ve Yaban Hayvanları, Ogun Kardeşler Matbaacılık Sanayi, Ankara.